

Градско материално и нематериално културно наследство: графити и улично изкуство. Част 2

Миглена Иванова

<http://doi.org/10.7546/BF.4.2025.03>

Литература

Делъоз, Жил, Феликс Гатари 2009: *Хиляда плоскости. Капитализъм и шизофрения 2*. Превод Антоанета Колева. София: Критика и хуманизъм [orig. Deleuze, Gilles, Félix Guattari. *Mille plateaux*].

Иванова, Миглена 2021: Графити и нематериално културно наследство. – В: *Нематериално културно наследство. Актуални проблеми. Сборник с доклади от международна научна конференция „Актуални проблеми в изучаването на нематериалното културно наследство и прилагането на Конвенция 2003. Приносът на учените от Българската академия на науките“*, посветена на 150 години от създаването на Българската академия на науките. София, 17–18 октомври 2019 г. Съст. Мила Сантова, Валентина Ганева-Райчева, Ива Станоева, Миглена Иванова, Милена Любенова, Стела Ненова, Мирена Станева, Даниел Фокас. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 276–281 [Ivanova, Miglena 2021: *Grafiti i nematerialno kulturno nasledstvo*. – In: *Nematerialno kulturno nasledstvo. Aktualni problemi. Sbornik s dokladi ot mezhdunarodna nauchna konferentsiya „Aktualni problemi v izuchavaneto na nematerialното kulturno nasledstvo i prilaganeto na Konventsia 2003. Prinost na uchenite ot Bulgarskata akademiya na naukite“*, posvetena na 150 godini ot sazdavaneto na Bulgarskata akademiya na naukite. Sofia, 17–18 oktombri 2019 g. Sast. Mila Santova, Valentina Ganeva-Raycheva, Iva Stanoeva, Miglena Ivanova, Milena Lyubenova, Stela Nenova, Mirena Staneva, Daniel Fokas. Sofia: Izdatelstovo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 276–281].

Иванова, Миглена 2025: Градско материално и нематериално културно наследство: графити и улично изкуство. Част 1. – *Български фолклор*, № 1, 62–78 [Ivanova, Miglena 2025: *Gradsko materialno i nematerialno kulturno nasledstvo: grafiti i ulichno izkustvo*. Chast 1. – *Bulgarski folklor*, No. 1, 62–78].

Кабаков, Иван 2024: Графитите като монументално изкуство и ново наследство. – *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Философски факултет. Културология*, т. 3, 45–68 [Kabakov, Ivan 2024: *Grafitite kato monumentalno izkustvo i novo nasledstvo*. – *Godishnik na Sofiyskiya Universitet „Sv. Kliment Ohridski“. Filisofski fakultet. Kulturologiya*, т. 3, 45–68].

Конвенция 1972: Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство. Приета с Разпореждане № 13 на Бюрото на Министерския съвет на Република България от 4 февруари 1974 г. и влязла в сила от 17 септември 1975 г. Обн. ДВ. бр. 44 от 27 май 2005 г. – <https://mc.government.bg/images/docs/Microsoft Word - C6694F14.pdf> (27.05.2026) [orig. Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. – <https://whc.unesco.org/en/conventiontext/> (27.05.2026)].

Конвенция 2003: Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство. Ратифицирана със закон, приет от 40-то Народно събрание на 26

януари 2006 г. Обн. ДВ, бр. 12 от 2006 г. В сила за Република България от 10.07.2006 г. – <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-BG-PDF.pdf> (27.05.2026) [orig. Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. – <https://ich.unesco.org/en/convention/> (27.05.2026)].

Конвенция Фаро 2005: Рамкова конвенция на Съвета на Европа за значението на културното наследство за обществото. Фаро, 27 октомври 2005. Подписана от страна на Република България на 27 октомври 2005 г. и към настоящия момент не е ратифицирана от Народното събрание на Република България. – https://www.seecorridors.eu/filebank/file_1014.pdf (27.05.2026) [orig. Convention on the Value of Cultural Heritage for Society. – <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=199> (27.05.2026)].

Луси-Смит, Едуард 1996: *Илюстриран речник на термини на изкуството*. София: Издателство „Д-р Петър Берон“ [orig. Lucie-Smith, Edward 1984: *The Thames and Hudson Dictionary of Art Terms*. London: Thames and Hudson]

Edwards-Vandenhoeck, Samantha 2015: You Aren't Here: Reimagining the Place of Graffiti Production in Heritage Studies. – *Convergence*, 21, No. 1, 78–99.

Halsey, Mark, Alison Young 2006: Our Desires are Ungovernable'. Writing Graffiti in Urban Space. – *Theoretical Criminology*, 10, No. 3, 275–306.

Isaac, Joseph 2016: Situations of Encounter: Playful Gazes in Street Art Detours. – *Conjunctions. Transdisciplinary Journal of Cultural Participation*, 3, No. 1, 1–23.

Isaac, Joseph 2019: Pics or It Didn't Happen: The Artwork Formerly Known as Heritage in Google Street Art. – *Convergence*, 25, No. 3, 374–392.

Iveson, Kurt 2013: Cities within the City: Do-it-yourself Urbanism and the Right to the City. – *International Journal of Urban and Regional Research*, 37, No. 3, 941–956.

Lysen, Flora, Patricia Pisters 2012: Introduction: The Smooth and the Striated. – *Deleuze Studies*, 6, No. 1, 1–5.

Macdonald, Nancy 2001: *The Graffiti Subculture: Youth, Masculinity and Identity in London and New York*. London: Palgrave Macmillan UK.

Merrifield, Andy 2011: The Right to the City and Beyond: Notes on a Lefebvrian Reconceptualization. – *City*, 15, No. 3–4, 473–481.

Merrill, Samuel 2011: Graffiti at Heritage Places: Vandalism as Cultural Significance or Conservation Sacrilege? – *Time and Mind*, 4, No. 1, 59–75.

Merrill, Samuel 2015: Keeping it Real? Subcultural Graffiti, Street Art, Heritage and Authenticity. – *International Journal of Heritage Studies*, 21, No. 4, 369–389.

Merrill, Samuel 2021: Buffing and Buffering Blu: The Societal Performance of Street Art, Heritage Erasure and Digital Preservation in Berlin. – *International Journal of Heritage Studies*, 27, No. 6, 601–616.

Nomeikaite, Laima 2017a: Street Art as Heritage: Right to the City? – *Nuart Journal*, 24 August 2017, <https://nuartjournal.com/laima-nomeikaite/> (12.12.2019).

Nomeikaite, Laima 2017b: Street Art, Heritage and Embodiment. – *Street Art and Urban Creativity Scientific Journal*, 3, No. 1, 43–53.

Nomeikaite, Laima 2022: Street Art and Evental Heritage: From Failure to Discovery. – *International Journal of Heritage Studies*, 28, No. 8, 923–939.

Nomeikaite, Laima 2023: Street Art, Heritage and Affective Atmospheres. – *Cultural Geographies*, 30, No. 4, 569–588.

Pløger, John 2016: The Evental City: Moment, Situation, Presence. – *Space and Culture*, 19, No. 3, 260–274.

Pløger, John 2023: Presence Urbanism – the Importance of Mood and Atmosphere for Understanding Urban Life. – *Nordic Journal of Urban Studies*, 3, No. 1, 79–89.

Riga, Claudio 2025: Graffiti, Street Art and Agency: An Anthropological Theory for Graffiti and Street Art Research. – *GSA – Graffiti and Street Art*, 3, No. 1, 64–73.

Smelik, Anneke 2016: Gilles Deleuze. Bodies-without-Organs in the Folds of Fashion. – In: *Thinking through Fashion: A Guide to Key Theorists*. Eds. Agnes Rocamora, Anneke Smelik. London: I. B. Tauris, 165–183.

Smith, Laurajane 2006: *Uses of Heritage*. London: Routledge.

Smith, Laurajane 2011: All Heritage is Intangible: Critical Heritage Studies and Museums. Text of the Reinwardt Memorial Lecture, 26 May 2011, Amsterdam: Reinwardt Academy, 47 p. – https://www.ahk.nl/fileadmin/download/reinwardt/lectoraat/All_heritage_is_intangible.pdf (9.03.2026).

Somers-Hall, Henry 2018: The Smooth and the Striated. – In: *A Thousand Plateaus and Philosophy*. Eds. Henry Somers-Hall, James Williams, Jeffrey Bell. Edinburgh: Edinburgh University Press, 242–259.

The Burra Charter 2013: The Burra Charter: the Australia ICOMOS Charter for Places of Cultural Significance, 2013 and the associated series of Practice Notes provide a best practice standard for managing cultural heritage places in Australia. – Australia ICOMOS, <https://australia.icomos.org/publications/burra-charter-practice-notes/> (27.05.2026).

Tulke, Julia 2025: Visual Heritage of Crisis on the Walls of an Athenian Neighborhood. – In: *The Palgrave Encyclopedia of Cultural Heritage and Conflict*. Eds. Ihab Saloul, Britt Baillie. Cham: Palgrave Macmillan, 1–5.

Young, Alison 2014: *Street Art, Public City: Law, Crime and the Urban Imagination*. Abingdon, Oxon and New York: Routledge.

Миглена Иванова
Институт за етнология и фолклористика
с Етнографски музей
Българска академия на науките
ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6
1113 София, БЪЛГАРИЯ
miglenadi@gmail.com